

ПОЛИТИКА ЗА ИЗПОЛЗВАНЕ И КОМЕРСИАЛИЗАЦИЯ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ, ВКЛЮЧВАЩА СТРУКТУРА ЗА ТРАНСФЕР НА ЗНАНИЯ И ТЕХНОЛОГИИ

Центърът за компетентност „Интелигентни, мехатронни, еко- и енергоспестяващи системи и технологии“ е проект с ключово значение за развитието на конкурентоспособността на българската икономика и технологичната база, обвързано с приоритетите на Иновационната стратегия за интелигентна специализация (ИСИС) 2021-2027 за регионалната специализация в Северен Централен Район.

Основна цел на Центъра е не само да генерират нови технологични знания, но и да се създадат условия, така че новосъздаденото ноу-хау да работи в полза на бизнеса, да укрепи регионалната икономиката, а оттам и икономиката на национално ниво. Подкрепата за развитието на иновационния потенциал на компаниите в региона решава ключов стратегически проблем, свързан със създаването на критична маса в областите на мехатрониката и ИКТ, в които регионът има конкурентни предимства за интелигентна специализация.

За повишаване качеството на научните изследвания и развитието на иновациите с цел постигане на устойчив растеж на България и в частност на Северен Централен Район са необходими целенасочени инвестиции в приоритетни за страната научни направления, квалифицирани изследователи и изобретатели и атрактивна научна среда.

Създаването на върхови постижения в науката е приоритет на всички национални икономики. Високото равнище на пазарна конкуренция и стремежът за използване на инструменти за постигане на предимства и осигуряване на растеж налагат необходимост от търсенето на допълнителни механизми за ускоряване на икономическото развитие и благосъстоянието на обществото.

Политиката за експлоатация и комерсиализация на резултатите от научните изследвания на ЦК ИМЕЕСТ е разработена в отговор на новите предизвикателства в образователната, научноизследователската и бизнес средата, както и на необходимостта от насърчаване практическото прилагане и ефективно и ефикасно използване на резултатите от научните изследвания, провеждани в Центъра.

Настоящата политика обхваща общата рамка, целите и структурата за трансфер на знания, необходими за създаване на благоприятна среда и насърчаване използването и комерсиализацията на научните изследвания в Центъра. Тя дефинира основни положения, свързани със собствеността, защитата и търговската експлоатация на интелектуалната собственост, създадена от изследователите в хода на техните дейности в ЦК ИМЕЕСТ. Политиката определя правилата за сътрудничество на Центъра с други Центрове, висши училища и научноизследователски организации, с бизнес организации и други заинтересовани страни.

Настоящата политика е в унисон с принципните постановки в стратегическите документи на България и Европейския съюз. Тя задава нови посоки и направления за развитие и е насочена към въвеждането адекватни инструменти за въздействие.

I. ОБЩА РАМКА НА ПОЛИТИКАТА

1. Стратегическа рамка

В процеса на разработване на настоящата политика са отразени основните акценти в европейските стратегически документи в областта на науката, образованието и технологичния трансфер, а именно:

➤ **ПРЕПОРЪКА (ЕС) 2022/2415 НА СЪВЕТА от 2 декември 2022 година относно ръководните принципи за оползотворяването на знанията**

Държавите членки и Европейската комисия да прилагат следните ръководни принципи за оползотворяване на знанията:

1. Оползотворяване на знанията в политиката в областта на научните изследвания и иновациите ...б) гарантиране, че политиките и практиките за създаване на стойност се определят, прилагат, споделят и публикуват на съответното организационно равнище;
в) гарантиране, че при публично финансираните дейности за НИИ се разглеждат възможно най-широката обществена употреба и оползотворяването на интелектуалните активи, генерирани от дейности за НИИ, като същевременно се отчитат въпросите, свързани със суверенитета, и се включват всички участници в екосистемата;
г) укрепване на структурите, процесите и практиките при използването на резултатите от научните изследвания и научните знания за изработване и прилагане на публични политики и за разработване и преразглеждане на стандарти...

➤ **Съобщение на Комисията от 10 март 2020 г. „Нова промишлена стратегия за Европа“ (COM(2020) 102 final) и в неговата актуализация от 2021 г.**

ЕС трябва също така да гарантира, че неговата политика в областта на интелектуалната собственост спомага за отстояването и укрепването на европейския технологичен суверенитет и насърчава еднаквите условия на конкуренция в световен мащаб. Интелектуалната собственост допринася за определяне на пазарната стойност и конкурентоспособността на европейските предприятия. Интелектуалната собственост представлява техните нематериални активи, например марки, дизайни, патенти, данни, ноу-хау и алгоритми. Интелигентните политики в областта на интелектуалната собственост са от съществено значение, за да се помогне на всички предприятия да се развиват, да създават работни места и да защитават и развиват това, което ги прави уникални и конкурентоспособни.

➤ **Съобщение на Комисията от 25 ноември 2020 г. „За максимално оползотворяване на потенциала за иновации на ЕС: План за действие в областта на интелектуалната собственост в подкрепа на възстановяването и устойчивостта на ЕС“**

Необходимо е да **продължим да развиваме нашите силни страни** чрез модернизиране, при нужда, на рамката на ЕС и въвеждане на добре премерени политики в областта на ИС, за да се помогне на дружествата да извличат максимална полза от своите изобретения и произведения, като същевременно се гарантира, че изобретенията и произведенията обслужват икономиката и обществото като цяло.

➤ **Доклад за напредъка в областта на Европейското научноизследователско пространство, 2014 г.:**

Участниците в европейското научно пространство: „... да работят заедно, за да се гарантира, че основен и важен елемент на националните системи за научни изследвания е откритият, прозрачен и основан на заслуги начин на привличане на изследователи, като той е и предпоставка за стимулиране на условията за мобилност на изследователите, включително между различните сектори, например между промишлеността и академичните среди;“

- **Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно засилено партньорство в рамките на европейското научноизследователско пространство за върхови постижения и растеж от 8.01.2013 г.:**

Достъпът до научна информация е съществена предпоставка за успешно насърчаване на изследователската дейност и иновациите, следователно и за конкурентоспособността на Европа. Към това спада трансферът на знания между изследователите, между изследователски партньорства – по-специално между изследователи и предприятия – както и между изследователи и граждани, включително свободен достъп до публикации.

- **Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Сътрудничество и трансфер на знания между научноизследователските организации, индустрията и МСП — важна предпоставка за иновации“ 2009/С 218/02 от 10.07.2008 г.:**

Комитетът подкрепя усилията за осигуряване на свободен интернет достъп до научни публикации. Той обаче по правило е свързан с повишени разходи за публичния сектор. Затова стремежът трябва да бъде насочен към сключване на споразумения за взаимен обмен между държавите-членки на ЕС и с трети страни. При това не бива да се ограничава свободата на научноизследователските организации и работещите за тях изследователи да избират за публикуване на своите научноизследователски резултати онова списание или онзи форум, които най-добре биха гарантирали разпространението и признаването им в целия свят.

- **Препоръка на Комисията от 10 април 2008 г.** относно управлението на интелектуалната собственост в дейностите по трансфер на знания и кодекс на добрите практики за университетите и другите публични научноизследователски организации

Настоящата препоръка цели да предостави на държавите-членки и на техните региони стратегически насоки за развитието и актуализирането на националните насоки и рамки, както и кодекс на добрите практики на публичните научноизследователски организации, с цел подобряване на управлението на интелектуалната собственост и трансфера на знания от страна на публичните научноизследователски организации.

- **Национална стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017 - 2030 година**

Основна предпоставка за успешно изпълнение на стратегията е възстановяване на доверието в системата на управление на научноизследователска дейност посредством принципите на откритост и прозрачност на всички действия и процедури в съответствие с общоевропейските норми и добри практики.

Ключов елемент от стратегията е обвързването на финансирането както на научните организации, така и на отделните учени, с резултатите от тяхната дейност.

- **Национален план за развитие на инициативата за отворена наука в Република България**

Аргументите в подкрепа въвеждането на инициативата могат да бъдат обобщени в следните направления: подобряване на ефективността на финансирането на науката; повишаване на прозрачността и качеството на научните изследвания; ускоряване на трансфера на знания; улесняване разпространението на знания и достигането им до гражданите и бизнеса; по-

ефективно справяне с глобалните предизвикателства; насърчаване на ангажираността на гражданите в науката и научните изследвания. От тях става ясно, че ползите от инициативата не се ограничават само до научната общност или самите учени и изследователи, а се разпростират върху цялото общество, включително гражданите, публичния и частния сектор и др.

Отворената наука улеснява и интердисциплинарните изследвания чрез предоставяне на информация и откриване на възможности за по-лесно свързване на учени от различни дисциплини., а откритостта и видимостта на резултатите от научните изследвания допринася за интензифициране на тяхното бързо практическо приложение и 4 въздействие. Достъпността до научните резултати разширява аудиторията и цитируемостта на авторите. Безспорно е положителното влияние на отворената наука и върху образованието, бизнеса, икономиката и гражданското общество.

2. Правна рамка

Нормативна рамка за изпълнение на набеязаните цели и приоритети в настоящата Политика са основните закони в областта на висшето образование и интелектуалната собственост:

➤ **Закон за висшето образование:**

Съгл. чл. 21, ал. 1. Висшето училище има право на самостоятелно сключване с държавата и с други потребители на договори за извършване на научни и приложни изследвания за художественотворческа, проектна и иновационна дейност; право на сдружаване с български и/или чуждестранни висши училища при изпълнение на такава дейност; право на изграждане, притежаване или ползване на материална база, нужна за образователната и научноизследователската дейност; право на извършване на стопанска дейност, свързана с основната дейност на висшето училище и реализацията на създаваните от него научноизследователски резултати и обекти на интелектуална собственост; право на сдружаване с други лица, както и на създаване на търговски дружества за целите на стопанската реализация на резултати от научни изследвания и обекти на интелектуална собственост със собствени средства при условия и по ред, определени с акт на Министерския съвет.

➤ **Наредба за условията и реда за оценката, планирането, разпределението и разходването на средствата от държавния бюджет за финансиране на присъщата на държавните висши училища научна или художественотворческа дейност:**

В чл. 9, ал. 1. се предвижда висшите училища да предоставят средства за: подкрепа на текущи международни програми; заплащане на лицензи за софтуерни продукти по текущи научни проекти; абонаменти за достъп до международни бази данни; поддръжка на патенти и други права на интелектуална собственост по текущи или успешно завършили проекти; изплащане на членски внос в международни научни и професионални организации по текущи или успешно завършили проекти; изготвяне на стратегии и програми за развитие на научните изследвания и иновациите, за интернационализация на научноизследователския или художественотворческия капацитет; извършване на дейности по трансфер на технологии и знания”.

➤ **Закони в областта на интелектуалната собственост, електронната среда и договорните отношения,** дефиниращи правната рамка и среда за реализиране на дейностите по експлоатация и комерсиализация на резултатите от научни изследвания:

Проучванията и оценките на повечето стратегически документи в аналитичната им част ясно открояват наличието на проблеми, които затрудняват развитието на научните изследвания и

ограничават възможностите за успешно използване на резултатите от тях. Като по-съществени могат да се открият:

- Ограничен достъп до финансиране;
- Скъпо патентоване;
- Остарели правила и процедури за институционално регулиране;
- Недостатъчно прецизирани стандарти и бавни процедури за актуализиране;
- Недостатъчно развита и добре функционираща иновационна система и слаба обвързаност на триъгълника на знанието „наука – образование – бизнес“;

Политиката е в съответствие с ключови постановки в основните нормативни актове на висшето училище. Те дефинират полето за действие и рамка за поведение на Академията относно експлоатацията и комерсиализацията на резултатите от научни изследвания.

II. ПРИНЦИПИ НА ПОЛИТИКАТА

При трансфер на знания

1. С цел да се насърчи използването на резултатите от публично финансираната изследователска дейност и да се оптимизира тяхното социално-икономическо въздействие, политиката следва да разгледа всички възможни видове механизми за използване (като лицензиране или създаване на дружества със свързани дейности), както и всички възможни партньори в използването (като съществуващи дружества или новосъздадени дружества със свързани дейности, други публични научноизследователски организации, инвеститори, както и служби или агенции в подкрепа на иновациите), и да се подберат най-подходящите от тях.
2. Независимо от факта, че активна политика за ИС/ТЗ може да създаде допълнителни приходи за публичната научноизследователска организация, това не бива да се смята за основна цел.
3. Офисът за трансфер на знания и технологии към ЦК ИМЕЕСТ да разполага освен с квалифициран технически персонал, и с професионалист/и за трансфер на знания, включително експерт/и по правни, финансови и търговски проблеми, както и по въпросите на защитата и прилагането на правата върху интелектуалната собственост.
4. Да се разработи и оповести публично лицензионна политика с цел да се хармонизират практиките с най-добрите такива и да се осигури справедливост при всички сделки. Поспециално следва да се преценява внимателно прехвърлянето на права върху интелектуална собственост, притежавани от ЦК ИМЕЕСТ и предоставянето на изключителни лицензии, особено по отношение на трети неевропейски страни. Лицензиите за право на ползване следва да предвиждат подходяща компенсация, финансова или друга. Що се отнася до резултатите от научноизследователската и развойната дейност, които имат многобройни приложения, следва да се избягва предоставянето на изключителни лицензии, които не са ограничени в рамките на едно поле на приложение. Освен това, по правило, ЦК ИМЕЕСТ следва да си запази съответните права за улесняване на разпространяването и на по-нататъшните изследвания.
5. Да се разработи и оповести публично политика за създаване на дружества със свързани дейности, позволяваща и насърчаваща изследователите, разотещи в ЦК ИМЕЕСТ да създават, когато е уместно, дружества със свързани дейности, като се изяснят дългосрочните отношения между тях и ЦК ИМЕЕСТ.
6. Да се установят ясни принципи по отношението на разпределянето на финансовите приходи, получени от трансфера на знания между ЦК ИМЕЕСТ, партньорите в него, Офис за трансфер на знания и технологии и изобретателите.
7. Да се осъществява постоянен контрол върху защитата на интелектуалната собственост и дейностите по трансфера на знания, както и върху съпътстващите ги постижения, и резултатите да се публикуват системно. На резултатите от изследванията на ЦК ИМЕЕСТ, както и на свързаните с тях компетенции и права върху интелектуална собственост следва да се дава широка гласност в частния сектор с цел насърчаване на тяхното използване.

Принципи за съвместни изследвания и изследователска дейност на договорна основа

Когато ЦК ИМЕЕСТ сключи договор или предприеме съвместни изследвания с индустриален партньор се приема, че не е предоставена непряка държавна помощ на индустриалния партньор чрез ЦК ИМЕЕСТ, ако са изпълнени условията от Рамката на Общността за държавната помощ за научноизследователска и развойна дейност и иновации (ОВ С 323, 30.12.2006 г., по-специално точки 3.2.1 и 3.2.2 от нея).

8. Правилата за съвместни изследвания и изследователска дейност на договорна основа следва да са съвместими с мисията на всяка страна. Те следва да вземат предвид степента на частното финансиране и да съответстват на целите на изследователската дейност, а именно да оптимизират търговското и социално-икономическото въздействие на изследванията, да подкрепят целта на ЦК ИМЕЕСТ за привличане на частно финансиране на изследванията, да поддържат такава позиция по отношение на интелектуалната собственост, която позволява развитие на университетските и съвместните изследвания, и да не възпрепятстват разпространението на резултатите от изследователската и развойната дейност.

9. Въпросите, свързани с интелектуалната собственост, следва да се изяснят на управленско равнище на възможно най-ранен етап от изследователския проект, по възможност преди започването му. Въпросите, свързани с ИС, включват предоставянето на права върху интелектуалната собственост, създадена в рамките на проекта (наричана по-долу „нови знания“), идентифициране на интелектуална собственост, притежавана от страните преди началото на проекта (наричана по-долу „съществуващи знания“), която е необходима за изпълнението на проекта или за използването на резултатите от него, права на достъп до нови и съществуващи знания за тези цели и разпределянето на приходите. „Права на достъп“ са правата, които страните взаимно си предоставят, за разлика от лицензиите, които предоставят на трети страни. Те следва да определят кой от партньорите коя част от новите/съществуващите знания може да използва, за какви цели (за изследвания или за използване на резултатите) и при какви условия.

10. В проект за съвместни изследвания собствеността върху новите знания следва да принадлежи на страната, която ги е създала, но може да бъде предоставена на различните страни въз основа на договорно споразумение, сключено предварително, отразяващо адекватно съответните интереси, задачи, финансово и друго участие на страните в проекта. В случаите на изследователска дейност на договорна основа новите знания, създадени от ЦК ИМЕЕСТ се притежават от представителя на частния сектор. Проектът не оказва влияние на собствеността върху съществуващите знания.

11. Въпросите, свързани с правата на достъп следва да се изяснят от страните на възможно най-ранен етап от изследователския проект, по възможност преди започването му. Когато това е необходимо за осъществяването на изследователския проект или за използването на новите знания на една от страните, следва да се предоставят права на достъп до новите и съществуващите знания на другите страни при условия, които адекватно отразяват съответните интереси, задачи, финансово и друго участие на страните в проекта.

III. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ НА ПОЛИТИКАТА ЗА ИЗПОЛЗВАНЕ И КОМЕРСИАЛИЗАЦИЯ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ

1. Цели на Политиката

Чрез реализирането на настоящата Политика за използване и комерсиализация на резултатите от научни изследвания ЦК ИМЕЕСТ се стреми към постигането на следната **стратегическа цел**:

Превръщане на ЦК ИМЕЕСТ в ключов участник на европейско и национално ниво в триъгълника на знанието чрез ефективно и ефикасно трансфериране на нови знания и комерсиализация на резултати от научноизследователската дейност на Центъра.

Конкретни цели:

- Създаване на Офис за трансфер на знания и технологии в рамките на ЦК ИМЕЕСТ;
- Поетапно развитие капацитета на Офис за трансфер на знания и технологии за трансфериране на знания и комерсиализация на резултати от научните изследвания на ЦК ИМЕЕСТ;
- Насърчаване сътрудничеството между партньорите в Центъра за компетентност и представителите на бизнеса в областта на мехатрониката и чистите технологии за внедряването и пазарната реализация на иновативни технологии и продукти с висока добавена стойност.

2. Приоритети на политиката**Приоритет 1. Създаване на благоприятна вътрешна среда за трансфериране на знания и комерсиализация на резултати от научните изследвания на ЦК ИМЕЕСТ**

За постигане целите на Политиката в рамките на този приоритет са формулирани следни дейности:

- Определяне/наемане на двама служители с подходяща квалификация (маркетингов специалист и юрист), които да работят в Офиса за трансфер на знания и технологии;
- Обсъждане и приемане на Правила за регистрация, защита и управление интелектуалната собственост на Център за компетентност "Интелигентни мехатронни, еко- и енергоспестяващи системи и технологии" (ИМЕЕСТ), третиращи включително въпросите, свързани с използване и комерсиализацията на резултатите от научните изследвания, провеждани в Центъра;
- Широко оповестяване сред научните изследователи и обучаемите лица на партньорите на приетите Политика и правила за използване и комерсиализация на резултатите от научни изследвания;
- Изграждане на система за проследяване на резултатите от дейностите по веригата „научни изследвания – резултати – интерес на бизнеса и публичните институции – трансфер на знания, експлоатация и комерсиализация на резултати от научни изследвания”.

Приоритет 2. Активно взаимодействие с външни заинтересовани страни

За постигане целите на Политиката в рамките на този приоритет са формулирани следни дейности:

- Реализиране на съвместни приложни научни изследвания с партньори от страната и чужбина;
- Извършване на експертна, консултантска, обучителна и др. дейност от междудисциплинарни екипи или индивидуални преподаватели/изследователи;
- Участие в национални и международни научноизследователски мрежи с акцент технологичен трансфер;
- Участие във форуми за представяне на дейността на ЦК ИМЕЕСТ.

За постигането целите на Политиката ще бъдат изпълнявани набор от мерки, включени в Плана за развитие и комерсиализация на собственото портфолио от права върху интелектуална собственост (Приложение 6).

IV. СТРУКТУРА, ОТГОВОРНА ЗА ТРАНСФЕРА НА ЗНАНИЯ И ТЕХНОЛОГИИ

В рамките на ЦК ИМЕЕСТ се създава Офис за трансфер технологии (ТТО). Първоначално в него ще работят двама експерта – единият с профил „Маркетинг“, а другият – юрист с профил „Защита на интелектуална собственост“.

ТТО координира връзките на Центъра с офисите за технологичен трансфер на партньорите, като използва структурите на ТУ-Габрово, СУ-София, ТУ-София и иновационната борса към Българската Търговско-промишлена Палата (БТПП).

В дейността си ТТО прилага Политиката и Правилата за използване и комерсиализация на резултатите от научните изследвания на ЦК ИМЕЕСТ.

ТТО се отчита за своята дейност пред партньорите в ЦК ИМЕЕСТ най-малко веднъж годишно.

ТТО поддържа база данни с всички резултати и интелектуалната собственост от научната дейност на ЦК ИМЕЕСТ.

Той осъществява ключовата взаимовръзка между екосистемата за комерсиализация на иновациите и тази на ЕС като цяло и глобалните мрежи на инфраструктурата за комерсиализация.

Офисът за трансфер на технологии е отговорен за координацията с партньорите на:

- а) идентифициране на важна за индустрията изследователска дейност и управление на взаимоотношенията между научните изследвания и индустрията;
- б) извършване на анализ на статуса на интелектуалната собственост и защита на патенти;
- в) комерсиализация на изобретения чрез лицензи и стартиращи фирми;
- г) запознаване на изследователите с основните аспекти на интелектуалната собственост и комерсиализацията.

При напълно функциониращ ЦК ИМЕЕСТ в Офиса за трансфер на технологии следва да бъдат привлечени необходимите допълнителни специалисти, обезпечаващи неговото разширяване.

Приложен е актуалният Правилник на ЦК ИМЕЕСТ.

За реализиране на резултатите от научни изследвания, от иновационна дейност или права върху обекти на интелектуалната собственост, както и за други общи дейности в рамките на Центъра, участниците в сдружението - създават юридическо лице с нестопанска цел. за осъществяване на общественнополезна дейност при условията и по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел

Правилникът ще бъде преразгледан след създаването на нова неправителствена организация, която ще бъде партньор в Центъра за компетентност ИМЕЕСТ.

ПРАВИЛНИК

за регистрация, защита и управление интелектуалната собственост на Център за компетентност "Интелигентни мехатронни, еко- и енергоспестяващи системи и технологии" (ИМЕЕСТ)

Настоящият Правилник за регистрация, защита и управление на интелектуалната собственост на Центъра за компетентност "Интелигентни мехатронни, еко- и енергоспестяващи системи и технологии" (ИМЕЕСТ) е разработен в съответствие със законодателството на Република България и в съответствие с принципите в Кодекса на добрите практики (Приложение I към Препоръка С (2008) 1329 на Комисията от 10.04.2008 г.).

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Цели

Чл. 1. (1) Този Правилник урежда организацията и управлението на регистрацията, защита и управлението на интелектуалната собственост, комерсиализацията и трансфера на технологии, базирани на резултатите от научните изследвания и/или научно-изследователски дейности на Центъра за компетентност "Интелигентни мехатронни, еко- и енергоспестяващи системи и технологии" (ЦК ИМЕЕСТ).

(2) Правилникът има за цел да създаде правилата, процедурите и условия за взаимодействие между партньорите в ЦК ИМЕЕСТ, учените, докторантите/постдокторантите, студентите и служителите, работещи по договор за Центъра или ангажирани в неговите дейности.

(3) Правилникът определя дългосрочната стратегия, принципи и политика за интелектуална собственост на ЦК ИМЕЕСТ.

Обекти

Чл. 2. (1) Обекти на този Правилник са обектите на интелектуална собственост реализирани от ЦК ИМЕЕСТ, правоотношенията между заявителите и изобретателите, правоотношенията с трети страни по отношение на комерсиализацията на обектите на интелектуална собственост.

(2) Обекти на интелектуална собственост са обектите на индустриална собственост: изобретения, полезни модели, промишлен дизайн, марки и географски означения, топология на интегралните схеми, както и обектите на авторско право: произведенията на науката, изкуството и литературата.

(3) Правоотношенията между заявителите и изобретателите се уреждат с договор за всяка отделна заявка за обект на интелектуална собственост.

(4) Правоотношенията с трети страни по отношение на трансфер на знания или трансфер на технологии, и/или комерсиализация на обектите на интелектуална собственост се уреждат с договор за лицензия, договор за услуги, договор за съвместна дейност и други, или чрез придобиване на дялове от капитала или права върху дялове от капитала, приходи или имущество на създадени новостартиращи и spin-off дружества.

Субекти

Чл. 3. (1) Субекти на този Правилник са:

а) партньорите в ЦК ИМЕЕСТ, включително Технически университет – Габрово, Технически университет – София, Технически университет – Варна, Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Българска академия на науките – Институт по роботика, Българска академия на

науките – Институт по електроника, Българска академия на науките – Централна лаборатория по приложна физика – Пловдив;

б) учени, докторанти/постдокторанти, студенти, служители, които работят за ЦК ИМЕЕСТ по договор с някой от партньорите;

в) Комитет за трансфер на знания и технологии към ЦК ИМЕЕСТ;

г) Централен хъб за комерсиализация и трансфер на технологии;

д) трети страни, към които се трансферират знания или технологии и комерсиализация, доколкото този Правилник се прилага за тях.

(2) След учредяването им, юридическото лице, което ще управлява дейностите на ЦК ИМЕЕСТ и/или юридическото лице, което ще управлява интелектуалната собственост на ЦК ИМЕЕСТ, също ще бъде субект на този Правилник и ще бъде задължено да го прилага.

Обхват

Чл. 4. (1) Този Правилник урежда възникването, заявяването, регистрирането, използването, упражняването, управлението и прехвърлянето на правата върху обекти на интелектуална собственост; разпределението на приходите от търговска реализация на интелектуални продукти и права върху обекти на интелектуална собственост; защитата и действията при нарушаване на правата върху интелектуалната собственост; задълженията на субектите на този Правилник за конфиденциалност.

(2) Този Правилник обхваща всички права на интелектуална собственост, притежавани или управлявани от ЦК ИМЕЕСТ или от партньорите в ЦК ИМЕЕСТ, когато:

а) интелектуалната собственост е възникнала в резултат на изпълнение на трудово-правните задължения на служители, работещи за ЦК ИМЕЕСТ или за някой от партньорите в ЦК ИМЕЕСТ.

б) интелектуалната собственост е възникнала в резултат на сключен договор за съвместна дейност, или съвместно изследване или споразумение за безвъзмездна помощ, с трета страна.

в) интелектуална собственост, създадена по договор чрез възлагане.

(3) Правилникът урежда също използването на права на интелектуална собственост на трети лица, с цел осигуряване на свободното им упражняване за дейностите на ЦК ИМЕЕСТ.

Принципи

Чл.5. (1) В този Правилник са заложили следните принципи на ЦК ИМЕЕСТ, по отношение на интелектуалната собственост, трансферът на знания и технологии и комерсиализацията на интелектуална собственост:

а) прозрачност във взаимодействието на всички участници в процеса;

б) гарантиране на правата и интересите на лицата, участващи в процеса на получаването на резултатите от научните изследвания и/или дейности,

в) интегриране на образованието, науката, и икономиката за развитие на иновациите, трансфер на знания и технологии между тях;

г) създаване на условия за взаимодействие между научната дейност и икономиката чрез изграждане на инструменти за общи действия;

д) целенасочено и координирано въвеждане в действие на резултатите от научни изследвания и/или дейности чрез използване на трансфер на знания и технологии;

е) уважаване и стриктно спазване на правата на интелектуална собственост на трети лица;

ж) укрепване сътрудничеството между научноизследователската общност в Центъра за компетентност ИМЕЕСТ и индустрията.

(2) ЦК ИМЕЕСТ следва да упражнява и защитава правата върху своята интелектуална собственост в съответствие със законодателството на Република България и правото на ЕС.

Глава втора

КОМИТЕТ ПО ТРАНСФЕР НА ЗНАНИЯ И ТЕХНОЛОГИИ И ЦЕНТРАЛЕН ХЪБ ЗА КОМЕРСИАЛИЗАЦИЯ И ТРАНСФЕР НА ТЕХНОЛОГИИ

Чл. 6. (1) Партньорите в ЦК ИМЕЕСТ създават Комитет по трансфер на знания и технологии и избират неговите членове.

(2) Комитетът координира връзките на Центъра с офисите за технологичен трансфер на партньорите, като използва структурите на ТУ-Габрово, СУ-София, ТУ-София и иновационната борса към Българската Търговско-промишлена Палата (БТПП).

(3) Комитетът насърчава комерсиализацията на научните изследвания и/или дейности за трансфер на технологии, чрез Централен хъб за комерсиализация и трансфер на технологии.

(4) Комитетът създава Стратегия за прилагане на резултатите от научноизследователската дейност и Политиката по интелектуална собственост, които предлага за одобрение на партньорите в ЦК ИМЕЕСТ.

(5) Комитетът възлага изпълнението на Стратегия за прилагане на резултатите от научноизследователската дейност и Политиката по интелектуална собственост на Централния хъб за комерсиализация и трансфер на технологии и контролира дейността му по изпълнението.

(6) Комитетът се отчита за своята дейност пред партньорите в ЦК ИМЕЕСТ най-малко веднъж годишно.

Чл. 7. (1) Броят на членовете на Комитета по трансфер на знания и технологии е най-малко броят на партньорите в Центъра.

(2) Всеки партньор предлага свой представител, който да бъде член в Комитета.

(3) Допълнително всеки партньор може да предложи за членове на Комитета представители на трети страни, включително частни дружества, бизнес организации и други.

(4) Членовете в Комитета се избират с мандат от две години. Членовете на Комитета се избират от партньорите в ЦК ИМЕЕСТ с обикновено мнозинство. Партньорите в Центъра избират Председател на Комитета сред неговите членове.

(5) Председателят свиква най-малко две редовни заседания на Комитета всяка година. Председателят може да свиква извънредни заседания на Комитета.

(6) На първото заседание Комитетът приема Правила за работа. Правилата се приемат с обикновено мнозинство.

(7) Заседанията на Комитета се провеждат присъствено, хибридно (присъствено и не присъствено с връзка в реално време/онлайн) или само не присъствено.

(8) Председателят свиква заседанието и изпраща материалите за него най-малко два работни дни преди провеждането му.

(9) За всяко заседание се води протокол, който се потвърждава по електронна поща от всеки един от участниците в него.

(10) За провеждането на присъствено или хибридно заседание на Комитета е необходимо наличието на обикновено мнозинство на членовете.

Чл. 8. (1) Партньорите в ЦК ИМЕЕСТ създават Централен хъб за комерсиализация и трансфер на технологии.

(2) Централният хъб координира дейностите по трансфер на технологии на ЦК ИМЕЕСТ, чрез мрежата от партньорски Офиси/ Центрове за технологичен трансфер.

(3) Централният хъб ще поддържа база данни с всички резултати и интелектуалната собственост от научната дейност на ЦК ИМЕЕСТ.

(4) Централният хъб ще осъществява ключовата взаимовръзка между екосистемата за комерсиализация на иновациите и тази на ЕС като цяло и глобалните мрежи на инфраструктурата за комерсиализация.

(5) Централният хъб за технологичен трансфер е отговорен за координацията с партньорите на:

а) идентифициране на важна за индустрията изследователска дейност и управление на взаимоотношенията между научните изследвания и индустрията;

б) извършване на анализ на статуса на интелектуалната собственост и защита на патенти;

в) комерсиализация на изобретения чрез лицензи и стартиращи фирми;

г) образование на изследователите относно основните аспекти на интелектуалната собственост и комерсиализацията.

(6) В случай, че партньорите в Центъра създадат юридическо лице, което да управлява интелектуалната собственост на ЦК ИМЕЕСТ, то ще поеме ролята на Централен хъб за комерсиализация и трансфер на технологии.

(7) В случай, че партньорите в Центъра създадат само юридическо лице, което да управлява дейностите на Центъра на ЦК ИМЕЕСТ, то ще поеме ролята на Централен хъб за комерсиализация и трансфер на технологии.

(8) До създаването на юридическото лице, което ще управлява дейностите на ЦК ИМЕЕСТ и/или юридическото лице, което ще управлява интелектуалната собственост на ЦК ИМЕЕСТ, ролята на Централен хъб за комерсиализация и трансфер на технологии на Центъра ще се изпълнява от Офиса за технологичен трансфер на ТУ-Габрово.

Чл. 9. (1) По предложение на Комитета по трансфер на знания и технологии, партньорите в ЦК ИМЕЕСТ избират управител/ръководител на Централния хъб за комерсиализация и трансфер на технологии.

(2) По предложение на управителя/ръководителя, Комитетът разглежда и одобрява щатна структура и длъжностно разписание на служителите на Централния хъб.

(3) По предложение на управителя/ръководителя, Комитетът разглежда, одобрява и предлага за одобрение на партньорите в ЦК ИМЕЕСТ, годишна програма за дейността и годишен бюджет до края на м. април през текущата година. За първата година този срок е до края на м. октомври.

(4) Централният хъб се отчита пред Комитета най-малко веднъж годишно.

Глава трета

ДНЕВНИЦИ, РЕГИСТРИ И БАЗИ ДАННИ

Чл. 10 (1) Централният хъб за комерсиализация и трансфер на технологии създава, води и поддържа следните дневници, регистри и бази данни:

- а) Дневник на заявките за регистриране на интелектуална собственост;
- б) Дневник на продажбите на трансфер на технологии;
- в) Дневник на осъществени транзакции по трансфер на технологии;
- г) Регистър/База данни на обектите на интелектуална собственост, подлежащи на трансфер;
- д) Регистър/ База данни на потенциални клиенти и бизнес партньори;
- е) Регистър/ База данни с информация за ресурсите на рисково и проектно финансиране за внедряване на иновативни продукти, процеси услуги.

(2) В Дневника на заявките за регистриране на интелектуална собственост се записват всички заявки от учени, докторанти/ пост-докторанти, студенти, за открития, изобретения, резултати от изследвания и други, които могат да се регистрират като интелектуална собственост и за тях може да има търговска реализация. За всяка заявка в този дневник се записва най-малко следното:

- а) име/имена на изобретателя/-ите; партньор или трета страна, за които работят по договор;
- б) дата, час и място на подаване на заявката;
- в) описание на обекта на интелектуална собственост; характеристики, свойства, други;
- г) вид на обект на интелектуална собственост;
- д) необходимост от регистрация (напр. патент, полезен модел, индустриален дизайн, авторски права, др.;
- е) информация за други обекти на интелектуална собственост на трети страни, сходни на този в заявката;
- ж) информация за възможно използване и ползи за ползвателя;
- з) оценка на патентния потенциал на иновативната идея;
- и) оценка на географския обхват;
- й) друга релевантна информация.

(3) В Дневника на продажбите на трансфера на технологии се записват всички заявки и осъществени продажби на трансфер на технологии към трети страни (дружества, бизнес организации и други). За всяка заявка в този дневник се записва най-малко следното:

- а) име на дружеството/ бизнес организацията, към която ще се трансферира технология;
- б) име и контакти на представителя на дружеството/бизнес организацията, към която ще се трансферира технология;
- в) тип на договора по продажбата; вид на обектите на интелектуална собственост, които ще се предложат за продажба;
- г) информация за технологията, която ще се трансферира;
- д) необходимост от обекти на интелектуална собственост на трети страни, които са необходими за трансфера на технологията; описание на тези обекти и начин на уреждане на правата по тях;
- е) имената, ролята и ангажираността (в часове, дни или друг измерител) на учените, докторантите/пост-докторантите, студентите и служителите, които ще вземат участие при трансфера на технологии;
- ж) очакван период за реализирането на трансфера на технологии;
- з) очаквани разходи за реализирането на трансфера на технологии;
- и) модел и метод на ценообразуване; разпределение на доходите от технологичния трансфер;
- й) очаквани приходи;
- к) актуален статус на проект към съответна дата.

(4) В Дневника на осъществените транзакции по трансфер на технологии се записват всички осъществени транзакции по трансфер на технологии към трети страни (дружества, бизнес организации и други). За всяка заявка в този дневник се записва най-малко следното:

- а) име на дружеството/ бизнес организацията, към която е трансферирана технология;
- б) име и контакти на представителя на дружеството/бизнес организацията, към която е трансферирана технология;
- в) тип на договора по продажбата; вид на обектите на интелектуална собственост, които са реализирани;
- г) информация за технологията, която е трансферирана;
- д) обекти на интелектуална собственост на трети страни, които са били необходими за трансфера на технологията; описание на тези обекти и начин на уреждане на правата по тях;
- е) имената, ролята и ангажираността (в часове, дни или друг измерител) на учените, докторантите/пост-докторантите, студентите и служителите, които са взели участие при трансфера на технологии;
- ж) период за реализирането на трансфера на технологии;
- з) направени разходи за реализирането на трансфера на технологии;
- и) модел и метод на ценообразуване; разпределение на доходите от технологичния трансфер;
- й) реализирани приходи;

(4) В Регистъра/Базата данни на обектите на интелектуална собственост, подлежащи на трансфер, се вписват всички обекти на интелектуалната собственост, възникнали и

реализирани от ЦК ИМЕЕСТ. За всеки обект на интелектуална собственост в този регистър/ база данни се записва най-малко следното:

- а) наименование на обекта на интелектуална собственост;
- б) вид на обекта на интелектуална собственост;
- в) изобретатели; имена, контакти; партньор в Центъра;
- г) заявител/-ли на обекта на интелектуална собственост;
- д) регистрация на обекта на интелектуална собственост; вид правна защита;
- е) права за реализация;
- ж) осъществени минали транзакции с обекта на интелектуална собственост;
- з) ограничения в търговската реализация на обекта на интелектуална собственост.

(5) В Регистъра/Базата данни на потенциални клиенти и бизнес партньори се вписват всички дружества, бизнес организации и трети лица, към които може да се осъществи трансфер на технологии от ЦК ИМЕЕСТ. За всеки потенциален клиент/ бизнес партньор в този регистър/ база данни се записва най-малко следното:

- а) наименование на дружеството, ЕИК (корпоративен номер), седалище и адрес на управление, представляващ;
- б) лице за контакт, длъжност, контакти;
- в) сфера на бизнес, бизнес дейности;
- г) пазари, на които оперира дружеството;
- д) информация за проведени срещи с представители на дружеството – вкл. проявен интерес към дадена технология или обект на интелектуална собственост; бизнес състояние и развитие; очаквания за развитието и пазара през следващ период;
- е) реализиран трансфер на технологии от ЦК ИМЕЕСТ; информация за трансферираните технологии и осъществените услуги; период на реализация; реализирани приходи.

(6) В Регистъра/ Базата данни с информация за ресурсите на рисково и проектно финансиране за внедряване на иновативни продукти, процеси и услуги, се вписват всички източници, от които може да се получи финансиране за трансфер на технологии от ЦК ИМЕЕСТ. За всеки потенциален клиент/ бизнес партньор в този регистър/ база данни се записва най-малко следното:

- а) Наименование на организацията предоставяща финансиране;
- б) вид на финансирането и размери;
- в) условия и срок за кандидатстване;
- г) лице за контакт;

Глава четвърта

ПРАВА НА УЧАСТНИЦИТЕ В СЪЗДАВАНЕТО НА ИНТЕЛЕКТУАЛНА СОБСТВЕНОСТ, ТРАНСФЕРА НА ЗНАНИЯ И ТЕХНОЛОГИИ, КОМЕРСИАЛИЗАЦИЯ

Чл. 11. (1) Интелектуалната собственост, създадена при и във връзка с изпълнението на проекта за Център за компетентност "Интелигентни мехатронни, еко- и енергоспестяващи системи и технологии", принадлежи съвместно на Центъра и партньора/партньорите, участвали в конкретните дейности, в резултат на които е възникнала интелектуалната собственост.

(2) Правото на заявяване на интелектуалната собственост, създадена при и във връзка с изпълнението на проекта за Център за компетентност "Интелигентни мехатронни, еко- и енергоспестяващи системи и технологии", принадлежи съвместно на Центъра и партньора/партньорите, участвали в дейностите по създаването ѝ.

(3) Изобретателят/авторът има право да бъде включен в заявката за регистрация на обекта на индустриална собственост при условия, регламентирани с договор.

Чл. 12. (1) Разходите за заявяване и управление на интелектуалната собственост, в случай, че такива не са предвидени и не се поемат в рамките на изпълнението на проекта за Център за компетентност "Интелигентни мехатронни, еко- и енергоспестяващи системи и технологии", се разпределят както следва:

а) Центърът за компетентност "Интелигентни мехатронни, еко- и енергоспестяващи системи и технологии" поема до 20% (двадесет процента) от разходите за заявяване и управление;

б) Партньорът/партньорите поема/-т 80% (осемдесет процента) от разходите за заявяване и управление.

(2) Приходите от успешната търговска реализация или внедряване на обектите на интелектуална собственост, създадена при и във връзка с изпълнението на проекта за Център за компетентност "Интелигентни мехатронни, еко- и енергоспестяващи системи и технологии", се разпределят както следва:

а) Центърът за компетентност "Интелигентни мехатронни, еко- и енергоспестяващи системи и технологии" получава до 20% (двадесет процента) от приходите;

б) Партньорът/партньорите получава/-т 80% (осемдесет процента) от приходите.

(3) Изобретателят/-ите получава/-т част от приходите от успешна търговска реализация или внедряване на обектите на интелектуална собственост по предходната алинея, която се определя с договор. В случай, че с изобретателя/-ите не е уговорено възнаграждение и такова не е посочено в неговия/техния договор с Центъра и/или със съответен партньор, частта от приходите по предходната алинея се определя с решение на партньорите в Центъра, по предложение на Комитета по трансфер на знания и технологии.

Чл. 13. (1) Авторите на иновативни идеи заявяват тяхното възникване пред Централния хъб за комерсиализация и трансфер на технологии.

(2) Служителят на Централния хъб за комерсиализация и трансфер на технологии вписва направената заявка в Дневник на заявките за регистриране на интелектуална собственост, като прави предварителна оценка за патентния потенциал на иновативната идея и географския ѝ обхват: в рамките на Центъра, в рамките на държавата или в рамките на ЕС/света.

(3) Експертите на Централния хъб за комерсиализация и трансфер на технологии правят пълна оценка за патентния потенциал на иновативната идея и географския ѝ обхват. В случай че е необходимо, се наемат външни експерти.

(4) За иновативните идеи с висок патентен потенциал се изготвя и подава заявление за издаване на патент в Патентното ведомство съгласно Закона за патентите и регистрацията на

полезните модели, или Закона за промишления дизайн, или Закона за марките и географските означения и съответните подзаконови актове.

(5) Иновативните идеи, които не могат да се регистрират като обект на индустриална собственост по предходната алинея, но представляват обект на интелектуалната собственост (вкл. ноу-хау, инкрементално технологично подобрение, и други), могат да се регистрират за интелектуална собственост на ниво ЦК ИМЕЕСТ и да бъдат регистрирани при нотариус.

(6) При регистрацията и защитата на обектите на авторското право, включително софтуер и бази данни, се прилагат разпоредбите в Закона за авторското право и сродните му права и съответните подзаконови актове.

Глава пета

ТРАНСФЕР НА ЗНАНИЯ И ТЕХНОЛОГИИ, КОМЕРСИАЛИЗАЦИЯ

Чл. 14. (1) Трансферът на знания и технологии и комерсиализацията на обектите на интелектуална собственост на ЦК ИМЕЕСТ се организират и реализират от Централния хъб за комерсиализация и трансфер на технологии.

(2) Задачите и функциите на Централния хъб за организирането и реализирането на трансфер на технологии и комерсиализация и обектите на интелектуална собственост включват:

- а) провеждане на проучвания за намиране на бизнес партньори;
- б) установяване на директни контакти с бизнеса;
- в) организиране оценка на потребността на фирмите от иновации и нови технологии;
- г) предлагане на иновационни решения за внедряване в производството;
- д) организиране и провеждане на семинари и работни срещи с инвеститори и учени; за изграждане на устойчиви връзки между изобретателите и техните партньори от производството;
- е) идентифициране на релевантни за индустрията научни изследвания и управление на отношенията Център-индустрия;
- ж) договаряне и осигуряване на възможно най-добрата сделка за изследователите в случай на спонсориране от индустрията изследвания по поръчка;
- з) организиране на изследване и оценяване на пазарния потенциал на резултатите от научните изследвания;
- и) оценка на технологията и оценка на готовността ѝ за пазара;
- й) маркетинг на обектите на интелектуална собственост;
- к) координация по изготвяне на патенти и защита;
- л) изграждане и управление на съвместни отношения с търговски партньори и инвеститори/инвестиционни фондове;
- м) консултации относно учредяването на стартираща фирма и изграждането на нов бизнес;
- н) консултиране на учени/факултети по отношение на сложните процеси в областта на защитата на интелектуалната собственост (ИС) и комерсиализацията на технологиите, работа в тясно сътрудничество с тях за насърчаване на оповестяванията на изобретения;

о) увеличаване на осведомеността относно трансфера на технологии сред изследователите.

Чл. 15. (1) Трансферът на знания и технологии и комерсиализацията на обектите на интелектуална собственост се реализира чрез:

а) сключване на лицензионни договори за трансфера на изключителните или неизключителни права на обекта на научните изследвания и/или дейности на друго лице, както и други възмездни сделки (покупко-продажба, замяна, договори за възлагане на научни изследвания, спонсорство, договори за съвместни научни изследвания с предприятия и др.); всички договори следва да съдържат клауза, която изрично да регламентира собствеността, правата и задълженията, свързани със закрилата и използването на индустриалната собственост, създадена в изпълнение на тези договори;

б) въвеждане на използването на резултатите от научните дейности и/или научни изследвания в собствена продукция чрез start-up, spin-off и/или spin-out дружества;

в) Експлоатация на резултатите от научни изследвания и/или дейности чрез предоставяне на услуги на договорна основа на физически и юридически лица;

г) непатентни методи, включващи неформални взаимодействия между изобретатели и представители на промишлеността (трансфер на технологии чрез спонсориран изследвания, публикации в изследователски списания и др.)

д) други методи, предвидени от законодателството на Република България.

(2) ЦК ИМЕЕСТ ще създаде портфолио от обекти на интелектуална собственост, които да бъдат комерсиализирани приоритетно.

(3) Портфолиото от обекти на интелектуална собственост ще бъдат следните фокусни направления:

а) материали и технологии с висока енергийна и ресурсна ефективност;

б) мехатронни системи, мехатроника и роботика;

в) хаптични технологии и сензорни технологии;

г) контрол на движението, теория на управлението.

Глава шеста

КОНФИДЕНЦИАЛНОСТ И ЗАЩИТА НА ИНТЕЛЕКТУАЛНАТА СОБСТВЕНОСТ

Чл. 16. (1) Ръководителите по различните научни и иновационни дейности, по различните работни пакети, определят конфиденциалната информация по съответната дейност и лицата, които могат да имат достъп до нея.

(2) Служителите, учените, докторантите, пост-докторантите, студентите и трети лица, които са страни по договорни правоотношения с ЦК ИМЕЕСТ или партньорите в Центъра, във връзка с извършването на дейностите по създаването на интелектуална собственост на ЦК ИМЕЕСТ, в частност научноизследователска дейност, се задължават да не използват или разгласяват информация, станала им достъпна с изпълнение на задълженията по договорното правоотношение и посочена в договора или в условията на научните и иновационни дейности като конфиденциална.

(3) Забранява се използването или разгласяването на информация и когато тя е узната или съобщена при условие да не бъде използвана или разгласявана.

Чл. 17. При установяване на нарушение на правата върху обектите на интелектуална собственост, залежали в настоящия Правилник, ЦК ИМЕЕСТ и всеки от партньорите в Центъра запазват правото си да сезират съответните компетентни органи.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§1. За всички неуредени в настоящия Правилник въпроси се прилагат разпоредбите на българското законодателство и правото на ЕС;